

20091021948

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Врз основа на член 9, став 4 од Законот за рамномерен регионален развој („Службен весник на Република Македонија“ бр. 63/07), министерот за локална самоуправа, донесе

ПРАВИЛНИК ЗА МЕТОДОЛОГИЈАТА ЗА ИЗРАБОТКА НА ПЛАНСКИТЕ ДОКУМЕНТИ ЗА РЕГИОНАЛЕН РАЗВОЈ

I ОПШТИ ОДРЕДБИ

Содржина на Правилникот

Член 1

Со овој правилник се утврдува пристапот, постапката, фазите и динамиката на процесот за изработка на планските документи за регионален развој, односно на Стратегијата за регионален развој на Република Македонија (во понатамошниот текст: Стратегијата) и на програмата за развој на планскиот регион (во понатамошниот текст: програма за развој).

Цел на Правилникот

Член 2

Цел на Правилникот е да обезбеди јасни методолошки насоки за дефинирање на содржината и редоследот на активностите во процесот за изработка на Стратегијата и на програмата за развој.

II МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ИЗРАБОТКА НА СТРАТЕГИЈАТА

Постапка за изработка на Стратегијата

Член 3

Постапката за изработка на Стратегијата е составена од три фази:

- 1) Организирање на процесот за изработка на Стратегијата;
- 2) Дефинирање на содржина на Стратегијата;
- 3) Изработка на Стратегијата.

Организирање на процесот за изработка на Стратегијата

Член 4

(1) Организирањето на процесот за изработка на Стратегијата е во надлежност на Министерството на локална самоуправа на Република Македонија.

(2) За организирање на процесот на изработка на Стратегијата, се определуваат одговорни лица од редот на вработените во Министерството за локална самоуправа и Бирото за регионален развој.

(3) Одговорните лица ги вршат следните работи:

- Изработка на проектна задача за изработка на Стратегијата што ќе вклучува:

- Предмет на задачата;
 - Цели и очекувани резултати;
 - Содржина на Стратегијата;
 - Потребни квалификации на тимот за изработка на Стратегијата;
 - Временски рок за извршување на задачата и
 - Други елементи, согласно потребите;
 - Предлагање на експертски тим за изработка на Стратегијата составен од вработени во Министерството за локална самоуправа и Бирото за регионален развој и релевантни надворешни експерти, согласно потребите;
 - Координирање на процесот за изработка на Стратегијата, заедно со раководителот на експертскиот тим и
 - Обезбедување на потребната логистичка поддршка на тимот за изработка на Стратегијата, вклучително и обезбедување на потребните податоци на ниво на Република Македонија и на ниво на плански региони.
 - Проценка на потребата за обезбедување на донаторска поддршка за изработка на Стратегијата;
 - Обезбедување на партнерство со релевантна донаторска институција за изработката на Стратегијата (доколку се оцени дека истото е потребно);
- (4) Експертскиот тим се формира со решение донесено од министерот за локална самоуправа .

Дефинирање на содржина на Стратегијата

Член 5

- (1) Во содржината на Стратегијата се вклучени:
- Карактеристиките на развојот на планските региони:
 - Демографски развој;
 - Економски карактеристики;
 - Пазар на работна сила;
 - Социјален развој;
 - Инфраструктура и
 - Други карактеристики, согласно потребите.
 - Подрачјата со специфични развојни потреби;
 - Визија на Стратегијата;
 - Стратешки цели, приоритети и основни мерки;
 - Носители и инструменти за имплементација на Стратегијата;
 - Финансирање на имплементацијата на Стратегијата и
 - Индикатори за следење на реализацијата на стратешките цели и приоритети.
- (2) Стратегијата може да содржи и други елементи, согласно потребите и заедничката оценка на Министерството за локална самоуправа, Бирото за регионален развој и експертскиот тим за изработка на Стратегијата.

Изработка на Стратегијата

Член 6

- (1) Процесот на изработка на Стратегијата опфаќа седум постапки:
- Изготвување на секторски анализи за постојното ниво на развој на планските региони;
 - Идентификување на карактеристиките на развојот на планските региони;

– Идентификување на карактеристиките на подрачјата со специфични развојни потреби;

- Определување на визија на Стратегијата;
- Определување на стратешки цели, приоритети и мерки;
- Носители и инструменти за имплементација на Стратегијата и
- Оформување на конечна верзија на Стратегијата.

(2) При процесот на изработка на Стратегијата се применуваат класичните научни методи (анализа, синтеза, индукција, дедукција, итн.) и релевантни специфични методи за пооделните секторски анализи, согласно потребите.

(3) При процесот на изработка на Стратегијата се применуваат методите на консултација и партиципација на засегнатите страни.

(4) Засегнатите страни треба соодветно да ги претставуваат интересите на приватниот, невладиниот и владиниот сектор на ниво на Република Македонија и локално ниво.

(5) Идентификувањето на засегнатите страни што ќе бидат консултирани при процесот на изработка на Стратегијата го вршат Министерството за локална самоуправа и Бирото за регионален развој во соработка со тимот за изработка на Стратегијата.

(6) Министерството за локална самоуправа и Бирото за регионален развој на тимот за изработка на Стратегијата му обезбедуваат логистичка поддршка за примена на методите на консултација и партиципација на засегнатите страни.

(7) При изработка на Стратегијата се користат официјални податоци, анализи, студии и стратешки документи подготвени од надлежни институции.

(8) Министерството за локална самоуправа и Бирото за регионален развој на експертскиот тим за изработка на Стратегијата му ги обезбедуваат сите потребни податоци.

Изготвување на секторски анализи за постојното ниво на развој на планските региони

Член 7

(1) Експертскиот тим за изработка на Стратегијата изготвува секторски анализи за постојното ниво на развој на планските региони.

(2) Секторските анализи треба да обезбедат слика за развојот на планските региони по пооделни развојни области:

- Демографски развој;
- Економски карактеристики;
- Пазар на работна сила;
- Социјален развој;
- Инфраструктура и
- Други области, согласно потребите.

(3) Изборот на конкретните методи за секторските анализи го прават релевантните лица од тимот за изработка на Стратегијата.

(4) За потребите на анализите може да се спроведе и истражување на терен.

(5) Секторските анализи се прават врз основа на расположивите индикатори од соодветните области.

(6) Анализата на демографскиот развој опфаќа индикатори за планскиот регион кои се однесуваат на:

- Обем на населението;
- Динамика на населението;
- Просторна разместеност (урбано, рурално население)
- Структурни белези на населението (според старост, пол, образование, итн.);

- Миграциски движења и
 - Други демографски индикатори, согласно потребите.
- (7) Анализата на економскиот развој опфаќа индикатори кои се однесуваат на:

- Бруто домашен производ (вкупно и по жител);
- Динамика на економскиот раст;
- Производство;
- Работни места;
- Продуктивност на трудот;
- Трошоци за работна сила по единица производ;
- Секторска структура на економијата и
- Други економски индикатори, согласно потребите.

(8) Анализата на пазарот на работна сила опфаќа индикатори кои се однесуваат на:

- Активност на населението;
- Стапка на вработеност и структурни белези на вработените;
- Стапка на невработеност и структурни белези на невработените;
- Други индикатори, согласно потребите.

(9) Анализата на социјалниот развој опфаќа индикатори кои се однесуваат на:

- Домаќинства и семејства
- Услови за живот и домување;
- Пензиско осигурување;
- Здравствено осигурување;
- Социјална и детска заштита и
- Други индикатори, согласно потребите.

(10) Анализата на инфраструктурата опфаќа индикатори кои се однесуваат на:

- Транспортната инфраструктура;
- Комуналната инфраструктура и
- Енергетската инфраструктура.

(11) Секторските анализи ги прикажуваат диспаратите помеѓу и во рамките на планските региони преку:

- Споредба на состојбата на секој плански регион со состојбата на ниво на Република Македонија и

- Споредба на состојбата помеѓу планските региони.

(12) Секторските анализи во писмена форма се доставуваат до Министерството за локална самоуправа.

(13) Секторските анализи претставуваат основа за изработка на аналитичкиот дел од Стратегијата.

Идентификување на карактеристиките на развојот на планските региони

Член 8

(1) При идентификување на карактеристиките на развојот на планските региони се определуваат:

- носечките фактори и потенцијалите за развој на планските региони и
- карактеристиките на развојот по поделни области.

(2) Носечките фактори и потенцијалите за развој на планските региони вклучуваат: местоположба и степен на урбанизираност, природни ресурси, природно и културно историско наследство и други карактеристики, согласно потребите.

(3) Карактеристиките на развојот на планските региони се идентификуваат по области, согласно изготвените секторски анализи во подготвителната фаза.

(4) При идентификување на карактеристиките на развојот се консултираат засегнатите страни.

(5) Врз основа на анализите и консултациите се оформува аналитичкиот дел на Стратегијата кој вклучува:

- Карактеристики на демографскиот развој;
- Економски карактеристики;
- Карактеристики на пазарот на работна сила;
- Карактеристики на социјалниот развој;
- Карактеристики на инфраструктурата и
- Карактеристики на други сектори, согласно потребите.

(6) Во аналитичкиот дел од Стратегијата се нагласуваат диспаратите во развојот помеѓу и во рамките на планските региони.

(7) Идентификуваните карактеристики и посебно, диспаратите во развојот на планските региони служат како основа за дефинирање на стратешките цели и приоритети во Стратегијата.

Идентификување на карактеристиките на подрачјата со специфични развојни потреби

Член 9

(1) Идентификувањето на карактеристиките на подрачјата со специфични развојни потреби се врши врз основа на спроведена анализа на расположивите податоци за овие подрачја.

(2) За потребите на анализата може да се спроведе и истражување на терен.

(3) При идентификувањето на карактеристиките на подрачјата со специфични развојни потреби, фокусот се става на карактеристиките или проблемите кои го определуваат развојот на овие подрачја.

(4) Идентификуваните карактеристики служат како основа за дефинирање на стратешките приоритети и мерки кои се однесуваат на подрачјата со специфични развојни потреби.

Определување на визија на Стратегијата

Член 10

(1) Со визијата на Стратегијата се определува долгорочната цел на политиката за регионален развој на Република Македонија.

(2) Визијата треба да биде јасна, реална и да ги содржи главните елементи кои ја отсликуваат состојбата што се настојува да се постигне на крајот од периодот на имплементација на Стратегијата.

(3) Визијата на Стратегијата треба да биде заснована на основните цели и принципи на политиката за регионален развој во Република Македонија.

(4) Визијата се определува врз основа на направените секторски анализи за развој на планските региони и извршените консултации на засегнатите страни.

(5) Визијата за регионален развој треба да биде во согласност со стратешките документи на Република Македонија.

Определување на стратешки цели, приоритети и мерки

Член 11

(1) Стратешките цели треба да бидат во согласност со визијата на Стратегијата за регионален развој.

(2) Во Стратегијата се утврдуваат општи стратешки цели преку кои треба да се обезбеди имплементација на моделот на полицентричен развој, утврден како основен модел на политиката за регионален развој.

(3) За секоја стратешка цел се определуваат приоритети и основни мерки за нивна реализација.

(4) Со приоритетите се конкретизираат стратешките цели преку адресирање на утврдените диспаритети во развојот помеѓу и во рамките на планските региони.

(5) Со мерките се конкретизираат приоритетите за да се обезбеди полесно следење на нивната реализација.

(6) Со приоритетите и мерките се опфаќаат подрачјата со специфични развојни потреби.

(7) Стратешките цели, приоритетите и мерки се определуваат врз основа на направените секторски анализи и извршените консултации со засегнатите страни.

(8) Стратешките цели, приоритети и мерки се усогласуваат со стратешките документи во Република Македонија, со програмските документи за пристапување на Република Македонија кон Европската Унија и други документи, согласно потребите.

Носители и инструменти за имплементација на Стратегијата

Член 12

(1) Носителите на политиката за регионален развој се определени со Законот за рамномерен регионален развој.

(2) Во Стратегијата се определуваат мерки за надградба на институционалните капацитети на носителите на политиката за регионален развој, согласно потребите.

(3) Улогата на поделните органи и институции за спроведување на стратешките цели, приоритети и мерки се утврдуваат во Акциониот план за имплементација на Стратегијата.

(4) Изворите за финансирање на имплементацијата на Стратегијата се определени согласно Законот за рамномерен регионален развој.

(5) Инструментите за имплементација на утврдените приоритети и мерки подетално се утврдуваат во Акциониот план за имплементација на Стратегијата.

Имплементација на Стратегијата

Член 13

(1) Акциониот план за имплементација на Стратегијата вклучува:

- Вовед и правна рамка на системот за рамномерен регионален развој,
- Идни активности за развој на севкупниот систем за рамномерен регионален развој,
- Стратешки цели; приоритети и мерки за спроведување на приоритетите на регионалниот развој,
- Индикатори за следење на спроведувањето на мерките на регионалниот развој,
- Надлежна институција за спроведувањето на мерките на регионалниот развој,
- Висина на трошоците и извори на финансирање на регионалниот развој,

- Поврзаност со други стратешки документи на Република Македонија и на Европската Унија,
 - Стратешка проценка за влијанието врз животната средина,
 - Начин на информирање на јавноста и
 - Анализа на ризикот.
- (2) Акциониот план вклучува и други елементи, согласно потребите.
- (3) Носителите ги имплементираат поделните приоритети и мерки дефинирани во Акциониот план.

III МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ИЗРАБОТКА НА ПРОГРАМАТА ЗА РАЗВОЈ

Постапка за изработка на програмата за развој

Член 14

Постапката за изработка на програмата за развој е составена од три фази:

- 1) Организирање на процесот за изработка на програмата за развој;
- 2) Дефинирање на содржината на програмата за развој;
- 3) Изработка на програмата за развој.

Организирање на процесот за изработка на програмата за развој

Член 15

(1) За организирање на процесот за изработка на програмата за развој, одговорните лица се определуваат од раководителот на Центарот за развој на планскиот регион.

(2) Одговорните лица ги вршат следните работи:

- Изработка на проектна задача за изработка на програмата за развој што ќе вклучува:
 - Предмет на задачата;
 - Цели и очекувани резултати;
 - Содржина на програмата за развој;
 - Потребни квалификации на тимот за изработка на програмата за развој;
 - Временски рок за извршување на задачата и
 - Други елементи, согласно потребите.
 - Предлагање на експертски тим за изработка на програмата за развој составен од вработени во Центарот за развој на планскиот регион и релевантни надворешни експерти, согласно потребите;
 - Координирање на процесот за изработка на програмата за развој, заедно со раководителот на експертскиот тимот;
 - Обезбедување на потребната логистичка поддршка на тимот за изработка на програмата за развој, вклучително и обезбедување на потребните податоци на ниво на плански регион и општини.
 - Проценка на потребата за обезбедување на донаторска поддршка за изработка на програмата за развој;
- (3) Експертскиот тим се формира од страна на Советот за развој на планскиот регион.

Дефинирање на содржина на програмата за развој

Член 16

(1) Во содржината на програмата за развој се вклучени:

- Карактеристиките на развојот на планскиот регион;
- Демографски развој;
- Економски карактеристики;
- Пазар на работна сила;
- Социјален развој;
- Инфраструктура и
- Други карактеристики, согласно потребите.
- Подрачјата со специфични развојни потреби;
- Среднорочни цели за развојот на планскиот регион;
- Определување на приоритети за развојот на планскиот регион;
- Мерки и инструменти за имплементација на програмата за развој, односно мерки и инструменти за поттикнување на развојот на планскиот регион, како и на подрачјата со специфични развојни потреби;
- Финансирање на имплементацијата на програмата за развој и
- Индикатори за следење на реализацијата на цели и приоритети за развој.

(2) Програмата за развој содржи и други елементи, согласно потребите и заедничката оценка на Центарот за развој на планскиот регион, експертскиот тим за изработка на програмата за развој и Советот за развој на планскиот регион.

Изработка на програмата за развој

Член 17

(1) Процесот на изработка на програмата за развој опфаќа седум фази:

- Изготвување на секторски анализи за постојното ниво на развој на планскиот регион;
- Идентификување на карактеристиките на развојот на планскиот регион;
- Идентификување на карактеристиките на подрачјата со специфични развојни потреби;
- Определување на целите на развојот;
- Определување на приоритети за развојот;
- Мерки и инструменти за имплементација на програмата за развој и
- Оформување на конечна верзија на програмата за развој.

(2) При процесот на изработка на програмата за развој се применуваат класичните научни методи (анализа, синтеза, индукција, дедукција, итн.) и релевантни специфични методи за поделните секторски анализи, согласно потребите.

(3) При процесот на изработка на програмата за развој се применуваат методите на консултација и партиципација на засегнатите страни.

(4) (Засегнатите страни соодветно ги претставуваат интересите на здруженијата на граѓани, на Стопанската комора на Република Македонија и стопанските комори.

(5) Идентификувањето на засегнатите страни што ќе бидат консултирани при процесот на изработка на програмата за развој го врши Центарот за развој на планскиот регион во соработка со тимот за изработка на програмата.

(6) Центарот за развој на планскиот регионј на тимот за изработка на програмата му обезбедува логистичка поддршка за примена на методите на консултација и партиципација на засегнатите страни.

(7) При изработка на програмата за развој се користат официјални податоци, анализи, студии и стратешки документи подготвени од надлежни институции.

(8) Центарот за развој на планскиот регион, по барање на експертскиот тим за изработка програмата за развој, остварува соработка со Министерството за локална самоуправа и Бирото за регионален развој со цел да се обезбедат потребни податоци.

Изготвување на секторски анализи за постојното ниво на развој на планскиот регион

Член 18

(1) Експертскиот тим за изработка на програмата за развој изготвува секторски анализи за постојното ниво на развој на планските региони.

(2) Секторските анализи треба да обезбедат слика за развојот на планските региони по поделни развојни области:

- Демографски развој;
- Економски карактеристики;
- Пазар на работна сила;
- Социјален развој;
- Инфраструктура и
- Други области, согласно потребите.

(3) Изборот на конкретните методи за секторските анализи го прават релевантните лица од тимот за изработка на програмата за развој.

(4) За потребите на анализите може да се спроведе и истражување на терен.

(5) Секторските анализи се прават врз основа на расположивите индикатори од соодветните области.

(6) Анализата на демографскиот развој опфаќа индикатори за планскиот регион кои се однесуваат на:

- Обем на населението;
- Динамика на населението;
- Просторна разместеност (урбано, рурално население)
- Структурни белези на населението (според старост, пол, образование, итн.);
- Миграциски движења и
- Други демографски индикатори, согласно потребите.

(7) Анализата на економскиот развој опфаќа индикатори кои се однесуваат на:

- Бруто домашен производ (вкупно и по жител);
- Динамика на економскиот раст;
- Производство;
- Работни места;
- Продуктивност на трудот;
- Трошоци за работна сила по единица производ;
- Секторска структура на економијата и
- Други економски индикатори, согласно потребите.

(8) Анализата на пазарот на работна сила опфаќа индикатори кои се однесуваат на:

- Активност на населението;
- Стапка на вработеност и структурни белези на вработените;
- Стапка на невработеност и структурни белези на невработените;
- Други индикатори, согласно потребите.

(9) Анализата на социјалниот развој опфаќа индикатори кои се однесуваат на:

- Домаќинства и семејства
- Услови за живот и домување;
- Пензиско осигурување;
- Здравствено осигурување;
- Социјална и детска заштита и

– Други индикатори, согласно потребите.

(10) Анализата на инфраструктурата опфаќа индикатори кои се однесуваат на:

- Транспортната инфраструктура;
- Комуналната инфраструктура и
- Енергетската инфраструктура.

(11) Секторски анализи за постојното ниво на развој на планските региони содржат и други елементи, согласно потребите и заедничката оценка на Центарот за развој на планскиот регион, експертскиот тим за изработка на програмата за развој и Советот за развој на планскиот регион.

Идентификување на карактеристиките на развојот на планскиот регион

Член 19

(1) При идентификување на карактеристиките на развојот на планскиот регион треба јасно да се определат:

- носечките фактори и потенцијалите за развој на планскиот регион и
- карактеристиките на развојот по поделни области.

(2) Носечките фактори и потенцијалите за развој на планскиот регион вклучуваат: местоположба и степен на урбанизираност, природни ресурси, природно и културно историско наследство и други карактеристики, согласно потребите.

(3) Носечките фактори и потенцијалите за развој се согледуваат за планскиот регион и за подрачјата со специфични развојни потреби;

(4) Карактеристиките на развојот на планските региони се идентификуваат по области, согласно изготвените секторски анализи во подготвителната фаза.

(5) При идентификување на карактеристиките на развојот се врши консултација на засегнатите страни.

(6) Врз основа на анализите и консултациите се врши формување на аналитичкиот дел на програмата за развој која задолжително вклучува:

- Карактеристики на демографскиот развој;
- Економски карактеристики;
- Карактеристики на пазарот на работна сила;
- Карактеристики на социјалниот развој;
- Карактеристики на инфраструктурата и
- Карактеристики на други сектори, согласно потребите.

(7) За идентификување на карактеристиките на развојот на планскиот регион се користат и други елементи, согласно потребите и заедничката оценка на Центарот за развој на планскиот регион, експертскиот тим за изработка на програмата и Советот за развој на планскиот регион.

Идентификување на карактеристиките на подрачјата со специфични развојни потреби

Член 20

(1) Идентификувањето на карактеристиките на подрачјата со специфични развојни потреби се врши преку анализа на расположивите податоци за овие подрачја.

(2) За потребите на анализата може да се спроведе и истражување на терен.

(3) При идентификувањето на карактеристиките на подрачјата со специфични потреби, фокусот треба да се стави на карактеристиките или проблемите кои го определуваат развојот на овие подрачја.

(4) Идентификуваните карактеристики служат како основа за дефинирање на целите, приоритети и мерки кои се однесуваат на подрачјата со специфични развојни потреби.

Определување на цели за развој

Член 21

(1) Со програмата за развој се определуваат среднорочни цели за развој на планскиот регион.

(2) Целите за развој треба да бидат јасни, реални и да ги содржат главните елементи кои ја отсликуваат состојбата и предвидувањата што се настојува да се постигнат на крајот од периодот на имплементација на програмата за развој.

(3) Целите на програмата за развој се засноваат на основните цели и принципи на политиката за рамномерен регионален развој во Република Македонија.

(4) Целите за развој се определуваат врз основа на направените секторски анализи за развој на планскиот регион и извршените консултации на засегнатите страни.

(5) При определување на целите за развој се врши усогласување со стратешките документи на Република Македонија.

Определување на приоритети за развој

Член 22

(1) Приоритетите за развој треба да бидат во согласност со целите за развој на планскиот регион.

(2) Определените приоритети за развој претставуваат основа за подготвување на предлог на проекти.

(3) Со приоритетите за развој треба да се обезбеди имплементација на моделот на полицентричен развој, утврден како основен модел на политиката за регионален развој.

(4) За секоја цел и приоритет се определуваат мерки за нивна реализација.

(5) Со мерките се конкретизираат приоритетите за да се обезбеди полесно следење на нивната реализација.

(6) Со приоритетите и мерките се опфаќаат подрачјата со специфични развојни потреби.

(7) Целите, приоритетите и мерките се определуваат врз основа на направените секторски анализи и извршените консултации со засегнатите страни.

(8) Целите, приоритетите, и мерките се усогласуваат со стратешките развојни документи на Република Македонија, со програмските документи за пристапување на Република Македонија кон Европската Унија и други документи, согласно потребите.

Инструменти за имплементација на програмата за развој

Член 23

(1) Во програмата за развој се определуваат мерки за надградба на институционалните капацитети на носителите на политиката за регионален развој, согласно потребите.

(2) Улогата на поделните органи и институции за спроведување на стратешките цели, приоритети и мерки се утврдува во Акциониот план за имплементација на програмата за развој.

(3) Инструментите за имплементација на приоритетите и мерките се утврдуваат во Акциониот план за имплементација на програмата за развој.

Имплементација на програмата за развој

Член 24

- (1) Акциониот план за имплементација на програмата за развој вклучува:
- Стратешки цели, приоритети и мерки за спроведување на приоритетите на регионалниот развој;
 - Индикатори за следење на спроведувањето на мерките на регионалниот развој;
 - Надлежна институција за спроведување на мерките на регионалниот развој;
 - Индикативна финансиска табела за висина на трошоците и извори на финансирање на регионалниот развој.
- (3) Акциониот план вклучува и други елементи, согласно потребите.
- (4) Носителите ги имплементираат поделните мерки дефинирани во Акциониот план.

IV Завршна одредба

Член 25

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 08-340/3
6 август 2009 година
Скопје

Министер,
Муса Цафери, с.р.